

Engerdal kommune

Plan, teknikk og miljø

Arkivsak: 2024/911

Saksbehandler: Kari Storgjellen

Revidering av forskrift om snøskuterløyper i Engerdal kommune

Utvalg

Utvalgssaksnr. Møtedato

Formannskapet

Kommunestyret

Vedlegg

- 1 Endring i forskrift om snøskuterløyper i Engerdal kommune 2025
- 2 Merknadsbehandling høringsrunde 2024 - tilførselsløyper
- 3 Sammenstilling høringsinnspill - Revidering av forskrift snøscooterløyper - 2024

Andre relevante saksdokumenter:

- Motorferdselloven
- Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark etc.
- Forskrift om snøskuterløyper, Engerdal kommune
- Samledokument innspill tilførselsløyper 2024
- Utredning snøscooterløype Rendalen kommunegrense – Snerta
- Konsekvensutredning snøskuterløyper i Engerdal kommune 2024

Kommunedirektørens innstilling:

1. Følgende løyper vedtas inn i ny forskrift:
 - Litlrøåsen vannpost
 - Lillemodalen
 - Engerdalssætra
 - Sølen alpinsenter
 - Haugland kafe
 - Brennodden
 - Lillebo
 - Drevsjø camping og motorbane
 - Isterfossen camping
2. Fartsgrense for løype 16 settes ned fra 70 km/t til 50 km/t.
3. Fartsgrense for løype 16b settes ned til 20 km/t.
4. Isterfossen camping evalueres innen utgangen av juni 2025.
5. Følgende strekninger tas med videre til ny konsekvensutredning, og fremmes i ny sak innen utgangen av november 2025:
 - Drevsjø camping – Gløtvold handel

- Rendalen – Snerta
- Sømådalen – Elgå, via Buvika

Oppsummering

Forslag til revidering av forskrift om snøskuterløyper for tilførselsløyper og justeringer har vært ute på høring, med høringsfrist 20. desember 2024. Det kom inn 22 hørings svar. I tillegg har det kommet inn mange innspill og merknader i forbindelse med mulighetene gjennom våren og sommeren 2024.

Gjennomgangen av alle dokumentene som berører denne saken, inkludert hørings svarene, viser at saken er kompleks. Hovedinntrykket er at størsteparten av hørings svarene er positive. Uttalelsene fra offentlige myndigheter påpeker forhold som kommunen må legge særskilt vekt på. Vedlagt saken følger merknadsbehandlingen i forbindelse med høringen. Dette er et viktig dokument som belyser hvordan høringsuttalelsene er vurdert og tatt med i den videre saksbehandlingen og vurderingen, fram til et nytt forslag til forskrift. Vedlagt følger den konkrete endringen som kommunedirektørens forslag til vedtak fører til.

Før kommunestyret kan vedta ny revidert forskrift, er det to momenter som må være på plass. Det ene er oppdatert løypekart. Engerdal kommune har ikke utstyr til å kunne lage dette selv og er derfor avhengig av få kjøpt den tjenesten fra andre. Det andre er skriftlige avtaler med grunneiere som snøskuterløypa vedtas å kjøre over grunnen til. I den forbindelse er det en stor utfordring i forhold til tidsskjema som er forespeilet for behandlingen av denne saken. Saken blir nærmere vurdert under i vurderingen.

Det er ønsket at saken skal opp til politisk behandling i formannskapet 22. januar, med påfølgende behandling i kommunestyre 5. februar. Det er noen utfordringer rundt dette som belyses nærmere under punktet vurderinger i saken.

Kommunedirektøren sitt forslag til innstilling legger opp til to revideringer av forskrift på under et år. Om dette forslaget blir vedtatt, så avsluttes høringsrunden og ny forskrift må kunngjøres. Det vil si at om det er ønskelig med løype på strekningen Drevsjø camping-Joker Drevsjø, til Rendalen og til Elgå via Buvika så må det starte en ny runde med full revidering.

Alternativt så er det mulig å avvente vedtak nå i påvente av at de tre nevnte løypene skal bli med som et resultat av denne høringen.

Bakgrunn

Ved forrige revidering av den lokale snøskuterforskriften ble strekningen Hylleråsen – Rødalen - svenskegrensa vedtatt 18.10.2023. Av hensyn til saksbehandlingen og omfanget ble andre ønsker og innspill satt på vent. I hovedsak var det ønsker om tilknytningsløyper og Rendalen kommune som ønsket en tilknytning til vårt løypenett.

Som en konsekvens av dette ble det opprettet en politisk sak som skulle avklare prinsippene for neste revidering. Formannskapet fattet vedtak av 20. mars 2024, hvor følgende ble lagt til grunn ved en kommende revidering av forskrift om snøskuterløyper i Engerdal kommune:

- Tilknytningsløype Rendalen kommunegrense – Snerta tas hensyn til ved revideringen.
- Mindre endring av trase tilknyttet vannpost i Litlråsen tas inn.
- Det åpnes for tilførselsløyper til næringsdrivende innen reiseliv og relevante servicevirksomheter for de som har dette som hovednæring.

- Grender som ligger innenfor en kilometer fra leden kan påkobles der det ligger til rette for det.
- Enkelteiendommer eller personer kan ikke få tilførselsløyper.
- Kostnader knyttet til konsekvensutredning og saksbehandling av tilførselsløyper dekkes av den enkelte interessent.
- Det åpnes ikke for tilførselsløyper innenfor reinbeitedistriktet.

Den 20. mars ble det også vedtatt at det skulle gis mulighet til å komme med innspill til kommende revidering av forskrift, med 30. april 2024 som frist for innspill. Det kom inn 16 svar, derav i alt 12 nye forslag til løypestrekninger.

Det ble varslet oppstart av revidering av forskrift om snøskuterløyper juli 2024. Det kom inn i alt 12 merknader etter dette varselet.

Av hensyn til den store offentlige interessen for snøskuterløyper i Engerdal kommune ønsket kommunedirektøren i denne revideringen å legge opp til at det ble fattet prosessledende vedtak underveis i sakens gang. Med bakgrunn i dette har kommunedirektøren lagt til rette for at alle forslag til nye løyper først ble administrativt vurdert, og deretter fremmet forslag til formannskapet. Formannskapet «silet» alle innspillene i sine møter den 14.08.2024 og 04.09.2024. Under denne siliingsprosessen ble noen av innspillene tatt ut av videre prosess, og andre tatt med videre til konsekvensutredning.

I vurderinger av ulike innspill vedtok formannskapet prosessveiledende retningslinjer i forkant av oppstart av revideringen. Retningslinjene hadde til hensikt å være et verktøy for å avhjelpe krevende skjønnsmessige vurderinger.

I formannskapets behandling 14.08.2024, ble det innledningsvis bestemt at høringsinnspill som er mottatt etter at sakspapirene til formannskapet var sendt ut behandles som egen sak i formannskapsmøte 04.09.2024. Dette har sammenheng med at frist for innsending av forslag var satt til samme dato som formannskapsmøte. Formannskapet fattet vedtak av 14.august (vurdering av innspill og vedtak om konsekvensutredning) og 4.september (tilførselsløyper i Hylleråsenområde) om hvilke strekninger som skulle tas med i konsekvensutredningen:

- Rendalen – Snerta
- Litlrøåsen vannpost
- Sømådalen – Elgå via Buvika
- Engerdalssetra
- Ulvågrenda 1 og 2 (Sølen alpinsenter og Haugland kafe)
- Drevsjø Camping – Joker Drevsjø
- Brennodden
- Lillebo
- Isterfossen
- Engerdal sentrum – Lillemodalen
- Storkjølen (første del av løype 17 flyttes lenger vest og utredes etter kommunedirektørens alternative trase).

Kommunedirektøren startet arbeidet med konsekvensutredningen umiddelbart. Grunneiere blir kontaktet, for å unngå å konsekvensutrede løyper som er uaktuelle for grunneier. På bakgrunn av befaringer i felt blir løypestrekningene tegnet i kart og redegjort for virkningene i forhold til naturmangfold, friluftsliv, kulturminner, bebyggelse, sikkerhet, arealer for reindrift og verneområder. Denne utredningen er ferdig oktober 2024 og omfatter til sammen ca.25 km med nye løyper.

Den 6. november 2024 vedtok formannskapet å sende forslag til ny lokal forskrift på høring med høringsfrist 20. desember 2024. Det kom inn i alt 22 hørings svar.

Det er ønsket at saken skal opp til politisk behandling i formannskapet 22. januar, med påfølgende behandling i kommunestyre 5. februar, dette fører til visse utfordringer for kommunedirektøren.

Vurdering

Engerdal kommune ønsker å få til snøskuterløyper slik at flest mulig reise- og næringslivsbedrifter i kommunen kan knytte seg til snøskuterløypenettet, og derav utvide sitt næringsgrunnlag. Snøskuterløypene i denne høringsrunden har vært sterkt ønsket av mange i flere år. Det er strenge regler for hvordan man kan forskriftsfeste en snøskuterløype. Kommunedirektøren ser at mange av de nye foreslåtte strekningene har få/ ingen negative innspill etter høringsrunden, som bl.a. Lillemodalen og Brennodden. For noen av de foreslåtte løypene er det negative/alternative innspill til etter høringsrunden, det gjelder bl.a. Rendalsløypa og løypa til Elgå.

Revidering av snøskuterforskrift har kommunedirektøren fått opparbeidet seg en del erfaringer med i løpet av de siste årene. Men det er fortsatt utfordrende, og ikke minst tid- og ressurskrevende prosesser. Det er mange konkrete momenter som vi er lovpålagt å utrede, vurderinger som skal gjøres, tiltak som må utføres, kommunikasjon som på ulike nivå, avtaler som skal inngås, det skal gjøres innkjøp, tilrettelegging m.m. I inneværende revidering har vi hatt en lang vei med mange momenter som har spilt sine roller igjennom prosessen til dit vi er i dag. Vi har en pågående klagebehandling, Rendalen ønsker tilknytning, flere næringsaktører og innbyggere ønsker nye løyper og vi reviderer ny forskrift før vi vet utfallet av klagebehandlingen av gjeldende forskrift, for å nevne noe.

I slutfasen av inneværende revidering og ut fra tingenes tilstand, har kommunedirektøren sett for seg ulike alternativer på hvordan vi løser denne revideringen. Skal vi vedta noen løyper nå? Skal vi utsette prosessen slik at vi kan behandle alle løypene samlet? Er det ønskelig med en eller to høringsrunder i 2025? Hva er best og mest hensiktsmessig? Er det lagt noen føringer for antall høringer i inneværende kommuneperiode?

Kommunedirektøren skal vurdere alle momenter som har betydning for saken. En revidering av forskrift er som sagt ressurskrevende, det krever mye tid av våre saksbehandlere å jobbe med slike saker, mye organisering, kommunikasjon, vurderinger, og konkrete handlinger. Det koster også noe i saksbehandlingsgebyr, innkjøp av skilt, kjøp av ulike tjenester som f.eks. å utarbeide kart som skal ligge med forskriften. Vi er avhengig av et godt samarbeid med flere om vi skal ha alle snøskuterløypene våre oppe «å gå». Vi må ta hensyn til hva som blir sagt og ønsket av flere parter, det er ikke alle som synes at det er innafor å revidere forskriften «minst» en gang i året. Det er for så vidt heller ikke vanlig at en forskrift revideres med måneders mellomrom. Det er mange samarbeidspartnere vi er avhengige av for at vi i det heletatt kan åpne snøskuterløypene i Engerdal. Kommunedirektøren opplyser i den forbindelse at vi ved hver revidering «åpner opp» hele forskriften for vurdering.

Noen traseer er enklere å etablere enn andre. Løyper over islagte vann, eller langs veitraseer trenger ingen store tiltak som hogging og rydding før de kan åpnes, «bare stikking og skilting». Andre traseer må både hogges, ryddes i tillegg til stikking og skilting, før de kan åpnes. Før

dette kan begynne så må det foreligge en avtale med grunneier. Og kanskje er vi også pålagt av grunneier å foreta en gjennomkjøring av løyper før de kan meldes om at de er klare for å åpnes. Alt dette tar tid. Da kommer oppfølgingsspørsmålet; er det gjennomførbart og rekker vi dette innen denne sesongen for de nye løypene?

Det sies at en sak har minst to sider, og en kan alltid veie fordeler og ulemper opp mot hverandre. Etter mange og lange vurderingsprosesser legger kommunedirektøren fram et forslag til vedtak som innebærer 9 nye avstikere tilknyttet eksisterende løyper. Videre at tre løypestrekninger utredes i ny høringsrunde og fremmes til nytt vedtak innen utgangen av november 2025. Isterfossen camping tas med som ny avstikker, men evalueres innen utgangen av juni 2025.

Kommunens vurdering av løypene.

Kommunedirektøren anser disse strekningene som kurante å ta inn i ny forskrift; Lillemodalen, Sølen alpinsenter, Engerdalssætra, Brennodden, Lillebo, Drevsjø camping og motorbana, Haugland cafe, Isterfossen og Lilleråsen.

Avstikker 3c: Lillemodalen

Det har kommet inn en høringsuttalelse som omtaler denne avstikeren konkret. NVE har påpekt at området er skredutsatt, og henviser til nye aktsomhetskart for snøskred som ble lansert i juni 2023. I konsekvensutredningen er det lagt til grunn at løypa ligger innenfor aktsomhetsområde. De nye aktsomhetskartene viser at det også er skredfare med bestående skog, dvs. at de viser løsne- og utløpsområder, samt hvilken skog som har betydning for løsneområder.

Det er viktig at sikkerheten blir ivaretatt. Dette er en forlengelse med ca. 250 m til allerede eksisterende løype, og den følger veitrase. Denne veien er tidligere setervei til Berget og Veundåsen, den er bratt og det kjøres bil på denne veien i sommerhalvåret. Det er ikke kjent at det har gått ras i området, men området kan være skredutsatt med tanke på terrenget den ligger i. Kommunedirektøren velger å innstille på at utredet trase vedtas.

Avstikker 4a: Sølen alpinsenter

Det er kommet inn noen høringsuttalelser som omtaler denne avstikeren konkret. Det bemerkes at det er i nærheten av hensynsområde skog og at eksisterende arealbruk som alpinanlegg, skiløyper, vei, parkering, stier, eiendommer og bebyggelse bør hensyntas. Det er noen skiløyper i området, og det er hverken ønskelig eller heldig å anlegge parallelle løyper for ski- og snøskuter. Kommunedirektøren mener at vi har gode erfaringer rundt dette og legger til rette for at alle brukergrupper blir tatt hensyn til. Det er tydelig i forskriften at om det er parallellkjøring så skal det skiltes med redusert fartsgrense 40 km/t. Ved kryssing av skiløyper skal det skiltes tydelig vikeplikt og redusert fartsgrense 20 km/t. Løypa er ca. 1,2 km fra eksisterende løype og kan bidra til næringsinntekt ved Sølen Alpinsenter. På bakgrunn av dette innstiller kommunedirektøren på at avstikker 4a vedtas i henhold til kart i konsekvensutredningen.

Avstikker 5a: Engerdalssætra

Løypa er ønsket av de bosatte i Engerdalssætra, og berørte grunneiere har gitt muntlig tillatelse til etablering av løypa. Det har ikke kommet noen høringsuttalelser som omtaler denne avstikeren konkret. Avstikeren har en lengde på ca. 1,2 km fra løype 5 der den krysser vestveien. Løypa ender/starter ved gapahuken i Engerdalssætras. Det er ikke mange tilrettelagte rasteplasser langs snøskuterløypene i dag, så dette er et positivt bidrag i den

sammenheng. Grendefolket ønsker løypa som i hovedsak går i vei- høyspenttrase. Kommunedirektøren innstiller på at utredet løypetrase 5a i konsekvensutredningen vedtas inn forskriften.

Avstikker 5e: Brennodden

Bosatte på Brennodden har i mange år ønsket en påkoblingsløype fra grenda til løypa som kommer over Vurrusjøen og inn til Drevsjø ved Fredheim. Løypa er ca. 540 m lang og starter på innmark, krysser et myrområde før den kobles på eksisterende løype. Det er ikke kommet noen konkrete høringer på denne strekningen. Kommunedirektøren velger å innstille på at utredet trase vedtas.

Avstikker 6a: Lillebo

Løypa ligger i ytterkant av regulert isbane, er ønsket av bosatte i grenda i lang tid, går i all hovedsak over islagt vann og er målt til ca. 1,1 km. Det er ikke kommet noen konkrete høringer på denne strekningen. Kommunedirektøren velger å innstille på at utredet trase legges inn i revidert forskrift.

Avstikker 8a: Drevsjø camping og motorbane

Løypa som ble lagt ut på høring omfattet videreføring av løype fra Drevsjø camping til Joker Drevsjø. Etter konkrete høringsuttalelser så er den strekningen tatt ut, men det er ønskelig å vedta ny løypetrase for avstikker 8a. Dette med bakgrunn i at eksisterende løypetrase er blitt tatt i bruk som vei til bolig og NMK Engerdal ønsker påkobling til eksisterende løype fra motorbanen. NMK har søkt om dispensasjon i flere år i forbindelse med arrangementer på bana. Kommunedirektøren ser flere fordeler med dette, begge parter slipper arbeidet med dispensasjon, det er ikke noen særskilte hensyn og området er regulert. Det er ca. 50 m fra regulert område til snøskuterløypa. Forrige sesong ble det enighet om parallellkjøring med ski- og snøskuterløype fra Drevsjø camping og ned til snøskutertrase sørøst for Sørjotveien. Det er ikke kommet inn høringer i forbindelse med denne avstikkeren. For å hindre samkjøring på vei og med tanke på sikkerhet, ønsker kommunedirektøren å vedta trase som vist i kart i konsekvensutredningen.

Løype 9. Sølenstua – Krysningspunkt løype 9a og 10

I henhold til varslet revidering og høringsprosess er det ønskelig å endre denne traseen i forhold til gjeldende forskrift. Det har ikke kommet inn noen konkrete høringsuttalelser på denne strekningen som gjelder fra veikryssing ved Sølenstua camp & hytter til parkeringsplassen ved Røskjotvelta. Det ansees som lite konfliktfyllt å endre denne traseen i sammenheng med avstikker til Haugland kafe. Den «følger» flystripa nordover, følger kanten av dyrka mark, gjennom furuskog til parkeringsplassen. Endringen fører til større avstand til hytter og bilvei i området. Noen kryssinger av skiløyper er vanskelig å unngå i dette området, men blir fortsatt godt ivaretatt gjennom skilting og stikking. Det er ikke mottatt noen høringsuttalelser som angår denne løypa konkret. Kommunedirektøren velger derfor å innstille på at utredet alternativ i henhold til konsekvensutredningen vedtas.

Avstikker 9a: Haugland kafe

Løypa er ønsket av driverne på Haugland kafe og beboere i Ulvågrenda, og anses som viktig for næringsdrivende på Haugland kafe. Løypa går fra endepunkt ved Fjellheimen og nordover langs flystripa der den kobler seg på eksisterende løype 9. Det er mottatt en konkret uttalelse som angår denne avstikkeren, som angår avstand fra installasjoner, men er ivaretatt slik løypa

ligger i foreslått trase. Kommunedirektøren innstiller på at utredet løypetrase 9a i konsekvensutredningen vedtas inn i forskriften.

Avstikker 13c: Isterfossen camping

Det har kommet inn et negativt høringsinnspill fra reindriften angående denne løypa. De faktiske forhold for denne løypa sett opp mot reindriften er at den ligger på vestsiden av eksisterende løypetrase som går nord / sør over Isteren. Foreslått tilkoblingsløype ligger utenfor reinbeiteområde. Kommunedirektøren vurderer at traseen over isen og inn på løypenettet bør kunne vedtas nå. Samtidig ser kommunedirektøren at reindriftens alternative forslag, om at Isterfossen camping kobles på løypenettet ved å følge parallelt med eksisterende skiløype sørover til Galten, og kobles på her er et alternativ. Utfordringen ved å gjøre dette nå er at denne nye foreslåtte påkoblingen ikke er konsekvensutredet. Dette er et arbeid som krever tid, som igjen betyr at Isterfossen ikke vil få mulighet for tilkobling til eksisterende løypenett vinter 2025. Kommunedirektøren velger derfor å innstille på at alternativet over isen vedtas nå, men samtidig legger inn at løypen skal evalueres sommeren 2025.

Avstikker 16b: Litlrøåsen

For denne løypa gjelder det mindre endringer i løypetrase, i henhold til konsekvensutredningen og forslag til ny trase til vannpost. Det foreslås at løypa fjernes over to hyttetomter langs Hemtjønnevegen (markert som grønt i kartet i konsekvensutredningen), og erstattes med trase fra Litlrøåsvegen lenger nord og inn Hemtjønnevegen og følger denne til vannpost (markert som rødt i kartet i konsekvensutredningen). Ny trase følger eksisterende vei og medfører ingen terrenginngrep. Kommunedirektøren foreslår at endringen legges inn i revidert forskrift.

Kommunedirektøren ser blant annet etter høringsrunden at flere av de nye foreslåtte løypenestrekningene har innspill som gjør at de må utredes nærmere. Følgende løyper anses som ikke ferdig utredet til å tas inn i ny forskrift:

- Rendalen – Snerta
- Sømådalen – Elgå via Buvika
- Drevsjø Camping – Joker Drevsjø
- Storkjølen

Rendalen – Snerta

Denne løypa bør ikke vedtas nå da høringsinnspill fra Innlandet fylkeskommune slår fast at foreslått kryssing over Snerta bru ikke er i henhold til gjeldene lover for kryssing av veg. Kommunedirektøren vurderer derfor at det må velges en alternativ kryssing av veg som er i tråd med gjeldene lover og forskrifter. Slik forholdet fremstår i dag vil ikke dette kunne skje uten at en samtidig må konsekvensutrede et annet alternativ. I den forbindelse er det naturlig å stille spørsmålet hvem som skal stå for de eventuelle kostnadene dette kan medføre. Det er flere momenter som må avklares rundt denne løypa, derfor kan ikke ønsket strekning bli vedtatt inn i ny forskrift på nåværende tidspunkt.

Sømådalen – Elgå via Buvika

Forslag til ny løypetrase har fått negative høringsinnspill fra Hundeskolen. Det er også blitt gitt noen positive høringsinnspill som går på fordelene ved å inkludere Buvika i løypenettet. Kommunedirektøren registrerer videre at det også har kommet inn et nytt alternativ til løype for strekningen Sømådalen – Buvika som vurderes som svært interessant.

Hundeskolen ga også negativt høringssvar som ble tatt til følge når strekningen ble vedtatt første gang. Av hensyn til dette vurderer kommunedirektøren at det vil være hensiktsmessig å ta hundeskolens høringssvar til følge i denne revideringen. Det vurderes som formålstjenlig å se nærmere på nytt alternativt forslag for tilkobling av Buvika som fremdeles vil være et mål, men at en søker å gjøre dette på en måte som også ivaretar Hundeskolen på en bedre måte enn dagens forslag. Kommunedirektøren vurderer derfor strekningen som ikke kurant å vedta i denne revideringen.

Drevsjø camping (øst for riksveg) – Gløtvold handel

Har fått negative høringsinnspill fra reindrifta. Traseen er foreslått langs reindriftgjerde og på denne måten er det innenfor reinbeiteområdet. Kommunedirektøren vurderer derfor denne strekningen som ikke kurant å ta inn i ny forskrift nå. Kommunedirektøren ønsker mer dialog med reinbeitenæringen før strekningen eventuelt kan vedtas. En slik dialog krever tid og rom, og strekningen anbefales derfor ikke tatt med i denne revideringen.

Storkjølen.

Statsforvalteren slutter seg til kommunens vurderinger i konsekvensutredningen om at denne omleggingen ikke kan godkjennes. Det er varslet vern av Engermarka naturreservat og kommunedirektøren kan ikke etablere nye løyper innenfor foreslått område for vern i henhold til forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark o på islagte vassdrag § 4a.

Kommunens vurdering av naturreservat, vernede områder og sårbare arter

Ut fra bestemmelsene i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag skal ikke snøskuterløypene legges i foreslåtte verneområder. Forbudet mot anleggelse av løype i foreslåtte verneområder vil løpe frem til vernet eventuelt er vedtatt, eller frem til virkning av kunngjøring er utløpt etter naturmangfoldloven § 44 femte ledd. Dette innebærer at det i foreslåtte verneområder vil kunne gjelde forbud mot anleggelse av løyper i maksimalt seks år, dersom vernevedtak ikke fastsettes innen utløpet av denne perioden.

I henhold til varslet vern av Engermarka naturreservat, så kan ikke kommunen etablere nye løyper innenfor foreslått område til vern.

Kommunens vurdering rundt reindrift

Motorferdselforskriftens § 4a fjerde ledd, fastslår at «løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.»

Det er tamreindrift i områder som omfattes av denne revideringen. Engerdal kommune har hatt en god dialog med Svahken Sijte i den forbindelse.

Løype Drevsjø camping til Joker Drevsjø er innenfor reinbeitedistriktet til Svahken Sijte. Denne utredningen er stoppet som en konsekvens av høring fra reindriftnæringa, og saken skal drøftes med næringa før det tas endelig stilling.

Løypa til Isterfossen camping har reindriftnæringa kommentert i sin høringsuttalelse. Det er opprettet dialog rundt denne saken, men kommunedirektøren har foreslått å vedta løypa ettersom den er utenfor reinbeitedistriktet, men det er foreslått en evaluering etter sesongen.

Kommunens vurdering i forhold til lokal forvaltning

Bakgrunnen for endringene i motorferdselloven i 2015 var et ønske om å gi kommunene større ansvar og råderett i eget lokalmiljø, jf. Prop. 35 L (2014-2015). Denne lovendringen trådte i kraft 19.juni 2015 og har gitt kommunene hjemmel til å etablere snøskuterløyper for fornyelseskjøring; motorferdselloven § 4 a. og forskrift § 4a.

Lokalt næringsliv i Engerdal ønsker ordningen velkommen og ser muligheter for et økt næringsgrunnlag gjennom hele året, og ikke bare i sommerhalvåret. Dette kom også tydelig fram etter evalueringen i 2020 og tilbakemeldingene som vi har fått fra næringslivet i kommunen. Evalueringen i 2020 mottok i alt 447 svar og svarene i undersøkelsen viser et stort engasjement begge veier. Ca. $\frac{3}{4}$ av deltakerne oppgir at de er positive til løypene, og mener at det øker trivselen. Videre mener nesten 4 av 5 at løypenettet lar seg kombinere med tradisjonelt friluftsliv. 65 % oppgir at løypene utgjør en vesentlig fordel for dem. Det er omtrent hver 5. deltaker som er negativ til løypene, men det varierer noe ut fra spørsmålsstillingen. Drøyt 17 % oppgir at løypene medfører en vesentlig ulempe for dem.

Tilbakemeldinger sier at det er blitt flere tilreisende. Omsetningen har økt, som igjen gir økte muligheter for et bredere tilbud hos bedriftene. Flere bedrifter viser til en direkte økning av faste kunder. Det har ført til flere gjestedøgn og dertil ringvirkninger. Ettersom 47,2% av statsallmenningen er vernet, er mye av arealene i kommunen båndlagte. I tillegg ligger ca. 400 km² av arealene over tregrensa. Dvs. at det ligger store begrensninger i arealbruken i Engerdal kommune.

Engerdal kommune sliter med lavt innbyggertall (1.383 innbyggere ved utgangen av 2. kvartal 2023), og store nasjonale hensyn å ta i forhold til verna områder. Engerdal er en typisk hyttekommune, med flere hytter enn innbyggere. SSB oppgir at det er 1680 hytter i Engerdal i 2023. Under 50 personer arbeider innen jord, skog og fiske.

Skal Engerdal være med på å utvikle lokalt næringsliv bør det være å gi muligheter for en helårsnæring som utnytter de ressursene vi har i mye natur, god plass og stabile vintre. Lokal råderett og fornuftig forvaltning av snøskuterløyper kan være med på å gi oss nye muligheter i en årstid som tradisjonelt har vært tung for mange turistbedrifter i Engerdal. Vi har mye natur å by på, det er rom for alle interesser om vi tar hensyn til hverandre.

Kommunens vurdering i forhold til naturmangfoldloven §§ 8-12

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal komme frem av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Hver enkelt løype er utredet og kartlagt i konsekvensutredningen og vurdert av kommunen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget) Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Engerdal kommune mener å ha god kunnskap om naturmangfoldet. I all hovedsak er det brukt eksisterende lokalkunnskap, samt innhentet sensitiv data og brukt tilgjengelig informasjon om temaet for å fatte gode beslutninger angående naturmangfold.

Engerdal kommune mener at kunnskapsgrunnlaget i denne saken er tilstrekkelig og at temaet er utredet grundig og på en forsvarlig måte gjennom søk i naturbase, artskart, kommunens viltkart. I tillegg er det hentet inn informasjon fra kommunens relevante fagområder og folk med stor lokalkunnskap.

Ingen av traseene anses å gi skade på vegetasjon, med forutsetning av at løypen kun er åpne i perioder med tilstrekkelig snødekke.

Kommunen vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak om snøskuterløyper.

§ 9. (føre-var-prinsippet) Når det treffes beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak. Føre-var-prinsippet er retningslinjer for hvordan myndighetene håndterer usikkerhet om kunnskapsgrunnlaget. Dersom et område er antatt sårbart, skjerpes kravet til kunnskap om virkningene av bruken av det. Føre-var-prinsippet vil få størst betydning i de tilfeller man har lite kunnskap.

Engerdal kommune vurderer det dit hen at det ikke er grunn til å tro at tiltaket vil medføre vesentlig skade på truet eller verdifullt naturmangfold, slik § 9 skal forhindre. Stenging av løyper ved framtining av barmark og før våren er avbøtende tiltak for å unngå risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Løypenettet er lagt, så langt det har latt seg gjøre, i eksisterende veier og kjørespor som er preget av kultivering og motorferdsel fra før.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 skal sikre at nye påvirkninger, herunder motorferdsel i utmark, underlegges en helhetsvurdering av hvilke belastninger økosystemet blir utsatt for. Dette har særlig betydning dersom miljøbelastningen er ved en kritisk grense hvor selv en liten økning, f.eks. i motorferdsel, vil ha en stor betydning for økosystemet.

Deler av de foreslåtte snøskuterløypene går etter eksisterende løyper samt etter traseer som har en del påvirkning fra før. Antatt økt motorferdsel kan påføre økosystemet ytterligere belastning. Løypene går i stor grad etter eksisterende veier, traseer, ferdelsårer og islagte vann. Økt påvirkning antas ikke å påvirke disse områdene med nevneverdige skader. I forhold til områder som er viktig i natursammenheng er det unngått å legge løyper tett inntil kjente verneområder, som ofte innehar høye naturverdier.

Snøskuterløypene skal bare være tillatt på snødekt mark, og den må stenges dersom deler av den blir bar. Ettersom kjøring foregår på snø, så blir sporene borte når snøen smelter. Avgasser fra snøskuter er selvsagt en miljøfaktor. Nå er det på snøskutere, som på biler, en stadig utvikling i form av mindre utslipp m.m. Den første elektriske snøskuteren kom allerede i 2008, og de senere årene har flere laget spesialmodeller. De første serieproduserte elektriske snøskuterne er nå på plass.

Det planlagte løypenettet vil ikke forringe eller ødelegge leveområdet for truede eller nær truede arter av vesentlig grad, heller ikke sammen med andre påvirkninger. Etter en samlet vurdering vurderes det til at samlet påvirkning på økosystemet slik det foreligger, antas å være akseptabelt.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Anses som lite relevant å vurdere i saken.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

Anses som lite relevant å vurdere i saken.

Kommunens vurdering i forhold til veikryssinger og trafiksikkerhet

I forhold til vegsikkerhet og kryssinger av fylkesvei er det ved tidligere revideringer innhentet tillatelse hos Statens vegvesen og Innlandet Fylkeskommune for alle veikryssinger i snøskuterløypene. Veikryssingene er utformet i henhold til Statens vegvesens veileder for snøskuter og offentlig vei. Det er skiltet og satt mange stikker før veikryssing, slik at snøskuterføreren er klar over risikoen ved og er godt varslet om den kommende kryssing av vei. Det skiltes med full stopp skilt ved hver kryssing.

Veikryssingene er forsøkt plassert der det er mest mulig oversiktlig, rette strekninger og innenfor soner der det er mulig. Det er hastighetsbegrensninger på 20 km/t inn mot slike passeringer. Kommunen har forsøkt å legge opp til færrest mulig kryssinger av offentlige veger i snøskuterløypene.

De nye løypene i denne revideringen krysser ikke fylkesveger.

Parkeringsplasser for biler med tilhengere er etablert på ulike steder i kommunen, med tanke på hvor du kan starte å kjøre på snøskuterløypa. Vi har avtaler med samfunnshus, skytterlag, butikker, serveringssteder m.fl. som holdes oppe gjennom sesongen.

Det er tilrettelagt slik at det skal være lett synlig med skilting av parkeringsplassene, og enkelt å kjøre rett inn på snøskuterløypa fra parkeringsplassen. Informasjon med forskrift og løypekart skal det være på parkeringsplassene.

Statsforvalteren savner tydelig merking av tilkomst og parkering i kartet. Dette kommer når vi vedtar løypene i formannskapet og vi får utarbeidet løypekart eksternt. Kommunedirektøren vil etter endelig vedtak gå gjennom og kvalitetssikre hele forskriftskartet. I den forbindelse vil tilkomst og parkering bli tydelig avmerket i kartet.

Kommunens vurdering i forhold til friluftsliv og støy

Det tradisjonelle friluftslivet kan bli berørt av etablering av snøskuterløyper til rekreasjonsformål. I motorferdselforskriftens § 4a er det angitt at det skal tas særskilt hensyn til friluftslivet.

Engerdal kommune har kartlagt friluftsområder, og mesteparten av kommunens arealer er registrert som friluftsområder av verdi. De aller fleste arealene er enten registrert som svært viktig eller viktig friluftslivsområder.

Tuområdene er registrert som naturterreng, stort tuområde med tilrettelegging eller stort tuområde uten tilrettelegging. Dette vil med andre ord si at mesteparten av våre arealer har en eller annen form for stor verdi i forhold til friluftslivsområder. I tillegg har vi også områder som blant annet er vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde m.m., vi har store områder det drives reindrift i, og det finnes spesielle lokaliteter som vi må ta hensyn til.

Bakgrunnen for endringene i motorferdselloven i 2015 var et ønske om å gi kommunene større ansvar og råderett i eget lokalmiljø, jf. Prop. 35 L (2014-2015). Denne lovendringen trådte i kraft 19.juni 2015 og har gitt kommunene hjemmel til å etablere snøskuterløyper for fornøyelseskjøring; motorferdselloven § 4 a. og forskrift § 4a.

Kommunen har prøvd å ta hensyn til friluftslivet i alle sine vurderinger av snøskuterløyper. Engerdal har også et betydelig antall skiløyper rundt i hele kommunen. Disse prepareres enten ved løypemaskin eller snøskuter. Deler av de nyetablerte snøskuterløypene ligger i nærheten av preparerte skiløyper. Dette er det flere grunner til, mest topografi, men også med bakgrunn av innspill fra flere som preparerer skiløyper i kommunen. Det er ikke sett på som noen konflikt lokalt, så lenge det gis god informasjon og skilting er tilstrekkelig for å unngå uheldige situasjoner.

I 2020 gjennomførte vi en evaluering av snøskuterløypene. Responsen og de tilbakemeldingene vi fikk fra den undersøkelsen viser at mange benytter seg av snøskuterløypene og ikke nødvendigvis bare for motorisert ferdsel. Mange benytter løypene til hundekjøring og skigåing, til og med spark og barnevogn benyttes i løypene.

Vurdering av andre forhold

Fartsgrenser

I politisk sak av 4. september 2024 angående tilførselsløyper i Hylleråsenområdet, ble det vedtatt å endre fartsgrensen for løype 16 fra 70 km/t til 50 km/t.

Kommunedirektøren velger å ta med dette som et punkt i denne saken, slik at vi sikrer at dette blir med i den nye revideringen.

Viser til vedtak i kommunestyret 6. mars 2024 hvor klage på hastighet på løype 16b tas delvis til følge og ny «Maksimal hastighet 20 km/t gjelder også løype 16b» legges til forskriftens §4, 2.ledd som ny siste setning.

Kommunedirektøren velger å ta med dette som et punkt i denne saken, slik at vi sikrer at dette blir med i den nye revideringen.

Utfordringer

Før kommunestyret kan vedta ny revidert forskrift, er det to momenter som må være på plass. Det ene er oppdatert løypekart. Engerdal kommune har ikke utstyr til å kunne lage dette selv og er derfor avhengig av få kjøpt den tjenesten fra andre. Det andre er skriftlige avtaler med grunneiere som snøskuterløypa vedtas å kjøre over grunnen til. I den forbindelse er det en stor utfordring i forhold til tidsskjema som er forespeilet for behandlingen av denne saken.

I motorferdsloven § 4a 7. ledd står det som følgende; «*Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket.*»

Det vil si at grunneiers tillatelse skal være inngått før kommunen vedtar ny forskrift. Kommunedirektøren kan heller ikke inngå avtaler med aktuelle grunneiere før det er vedtatt hvor løypene skal gå. Det vil si at kommunedirektøren ikke har noen skriftlige avtaler med berørte grunneiere på nåværende tidspunkt, dette arbeidet starter ikke før vi har noe vedtak som sier noe om dette. Før vi startet arbeidet med befaringer og konsekvensutredning ble det foretatt henvendelser til berørte grunneiere, om det var muligheter for å etablere snøskuterløype på deres eiendom. Det ble gitt muntlig tillatelse der vi har utredet forslag til løyper.

Når det gjelder konkret tidsrammene vi har å forholde oss til i denne saken, så er det 9 virkedager mellom møtene i formannskapet 22. januar og møte i kommunestyre 5. februar. Dette er noe som kommunedirektøren ser kan bli en utfordring og at det kan by på vanskeligheter rundt det å rekke å inngå skriftlige avtaler med grunneiere til kommunestyremøte 5. februar.

Det vil si at om vi ikke klarer å ha skriftlige avtaler til kommunestyremøte 5. februar, så er neste mulighet kommunestyremøte 5. mars i henhold til politisk møteplan.

Dette anses som et viktig moment i saken. Ettersom det er stor sannsynlighet for at dette kan skje, vil det si at det er igjen 7 uker av årets snøskutersesong. Kommunedirektøren er på bakgrunn av dette av den oppfatning at det mest fornuftige er å avvente saksbehandlingen til vi kan vurdere alle løypene denne revideringen omfatter. Altså ha en høringsrunde og et vedtak, framfor to behandlinger med kort avstand imellom.

Noen avtaler må også gjennom en prosess som foregår utenfor vår organisasjon, som vi ikke kan styre innenfor korte tidsrammer.

Revidering av snøskuterforskrift har kommunedirektøren fått opparbeidet seg en del erfaringer med i løpet av de sju årene vi har hatt en lokal forskrift. Men det er fortsatt utfordrende, og ikke minst tid- og ressurskrevende prosesser. Det er mange konkrete momenter som vi er lovpålagt å utrede, vurderinger som skal gjøres, tiltak som må utføres, kommunikasjon som på ulike nivå, avtaler som skal inngås, det skal gjøres innkjøp, tilrettelegging m.m. I inneværende revidering har vi hatt en lang vei med mange momenter som har spilt sine roller igjennom prosessen til det vi er i dag. Vi har en pågående klagebehandling, Rendalen ønsker tilknytning, flere næringsaktører og innbyggere ønsker nye løyper og vi reviderer ny forskrift før vi vet utfallet av klagebehandlingen av gjeldende forskrift, for å nevne noe.

Med dette som bakgrunn ønsker kommunedirektøren å belyse tidsaspektet som vi bruker på saken ved politisk behandling. Som nevnt over er det to ting vi må ha på plass før vi kan vedta ny forskrift; løypekart og grunneieravtaler.

Kommunedirektøren fremmer saken til formannskap som vedtar forslag til ny forskrift som skal til endelig behandling i kommunestyre. Da er det ønskelig med endelig behandling i første kommunestyre etter at formannskap har fattet sitt vedtak. Tilfellet denne gangen er 5. februar, altså 9 virkedager etter sist formannskapsmøte. Er dette realistisk å få til løypekart og grunneieravtaler innenfor den tidsrammen? Og neste spørsmål blir da, hva med kvalitet på saksbehandlingen, og saksbehandler skal bare jobbe enda mer og raskere?

Økonomiske konsekvenser

Det er vanskelig å anslå direkte kostnader til dette arbeidet. Ved bruk av egne ansatte vil direkte utlegg dreie seg om kostnader i arbeidstimer, til kunngjøringer, utgifter til skilt og kjøp av kompetanse til å lage et kart over de vedtatte snøskuterløypene som skal følge forskriften.

Formannskapet vedtok 14.08.2024 at såfremt en i konsekvensutredningene ikke møter enkelttilfeller som påfører kommunen direkte kostnader, faktureres ikke kommunens ressursbruk videre til forslagstiller. Det er mulig at det kan bli større økonomiske investeringer når løypa til Rendalen skal gjennomføres med mulig alternativ trase og bru over Snerta. I forbindelse er det naturlig å stille spørsmålet hvem som skal stå for de eventuelle kostnadene en alternativ trase kan medføre.

Administrative konsekvenser

Det benyttes en betydelig arbeidsinnsats av administrasjonen i kommunen for å få fullført prosessen rundt hver revidering av lokal forskrift om snøskuterløyper. Det er formelle krav som må gjennomføres uansett om det er små eller store endringer. Dette er arbeidsoppgaver som kommer i tillegg til vanlige oppgaver de enkelte saksbehandlere har, som øker arbeidsmengde og arbeidspres på den enkelte, som igjen påvirker annen saksbehandling og setter andre saker til side. Det blir mye merarbeid utover det å konsekvensutrede og skrive politiske saker. Det er mye som skal hensyntas, ivaretas og avtales.

For å komplisere arbeidet enda litt til, så får vi nå to parallelle saker å håndtere, en klagebehandling på gjeldende forskrift, som Statsforvalteren enda ikke har behandlet, og en sak som angår revidering av forskrift trinn 5.

Om det blir lagt opp til enda en ny revidering rett etter at revidering trinn 5 blir vedtatt, medfører dette igjen til en full runde med varsel om oppstart, konsekvensutredning, høring og politisk behandling, som gir merarbeid på administrasjonen, som igjen blir en stor tilleggsbelastning på de saksbehandlerne dette gjelder.

Konsekvenser for folkehelsen

Etableringen av snøskuterløyper i Engerdal har ført til flere muligheter for fysisk aktivitet og et bredere tilbud som fremmer folkehelsen, som evalueringen i 2020 viste. Tilrettelegging av snøskuterløyper kan gjøre det enklere for enkelte grupper å komme seg mer ut i naturen. Det er sosialt i løypene ettersom det er tilrettelagt for rasteplasser med bålkos og isfiske. Snøskuterløyper gir mange økt trivsel og livskvalitet, som igjen har en positiv innvirkning på folkehelsen.

For andre som ønsker å utøve friluftsliv uten forstyrrelser i områdene hvor snøskuterløyper er/blir etablert kan det skape negative konsekvenser. Det kan gi ringvirkninger som mindre bolyst og fortrengning av friluftsliv i områder som ellers har vært fri for motorisert ferdsel.

Alternativer

Vente med å revidere forskriften til alle løypene som ble vedtatt inkludert i prosessen blir ferdig utredet. Slik at vi reviderer forskriften en gang og ikke to innenfor en tidsramme på 7-8 måneder. Signering av avtaler med grunneiere og løypekart er vesentlige moment som må være på plass før ny forskrift kan vedtas. Dette avhenger av andre utenfor vår organisasjon og kan ta tid.